

«Банк ЦентрКредит» АҚ-тың жауапты қаржыландыру саясаты

Басқарманың 28.08.2023
жылғы №0828/3 хаттамасымен
мақұлданды

Директорлар кеңесінің
08.09.2023 жылғы №0908/1
қаулысымен бекітілген.

«Банк ЦентрКредит» АҚ-тың жауапты қаржыландыру саясаты

1. Жалпы қағидалар
2. Жауапты қаржыландыру саласындағы негізгі мақсаттар мен міндеттер
3. Жауапты қаржыландыруды басқару жүйесі
 - 3.1. ESG қағидаттарына сәйкестікті бағалау құралдары мен процедуралары
 - 3.2. Жауапты қаржыландыруды басқарудың ұйымдастырушылық құрылымы
4. Тұрақты кредиттік өнімдер
5. Жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілік
6. Қорытынды қағидалар
 - 1-қосымша. Қолайсыз қызмет түрлерінің, жобалардың түрлері мен бизнесті жүргізу практикаларының тізбесі

1. Жалпы қағидалар

1. «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың жауапты қаржыландыру саясаты (бұдан әрі – Саясат) «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың (бұдан әрі – Банк) жауапты қаржыландыруға қатысты Банктің мақсаттарын, қағидастарын, міндеттері мен тәсілдерін сипаттайтын ішкі нормативтік құжаты болып табылады.
2. Саясат Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілеріне, оның ішінде:
 - Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 26 қыркүйектегі №1021 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының қаржы секторын дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасына;
 - Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы №400-VI ҚРЗ Экологиялық кодексіне;
 - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы № 996 қаулысымен бекітілген «жасыл» облигациялар және «жасыл» кредиттер арқылы қаржыландыруға тиісті «жасыл» жобалардың жіктемесіне (таксономиясына);
 - Қазақстан Республикасы Президентінің 2023 жылғы 2 ақпандағы №121 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2060 жылға дейінгі көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясына;
 - Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Төрағасының 2023 жылғы 16 наурыздағы №187 бұйрығымен бекітілген ESG қағидастарын Қазақстанның Қаржы нарығын реттеуге енгізу жөніндегі жол картасына сәйкес әзірленді,
 - сондай-ақ орнықты дамыту саласындағы бірқатар халықаралық қағидастар мен құжаттарды, соның ішінде, бірақ бұлармен шектелмей:
 - БҰҰ Бас Ассамблеясы әзірлеген тұрақты даму мақсаттары;
 - БҰҰ-ның Қоршаған орта жөніндегі бағдарламасының қаржылық бастамасы (UNEP FI) аясында әзірленген банктік қызметті жауапты жүргізу қағидастары;
 - Еуропалық Комиссияның (ЕО) тұрақты экономикалық қызмет түрлерінің таксономиясы;
 - Халықаралық капитал нарықтары қауымдастығының (ICMA) жасыл жобалар таксономиясы ескерілген.
3. Саясаттың қолданылуы Банктің корпоративтік клиенттерін қаржыландыру процесіне тартылған банк жұмыскерлеріне (олардың функционалына сәйкес), оның құрылымдық бөлімшелері мен филиалдарына қолданылады.
4. Саясат Банктің ақпараттық ресурстарында қолжетімді жария құжат.

2. Жауапты қаржыландыру саласындағы негізгі мақсаттар мен міндеттер

5. Банк ҚР ірі банктерінің бірі ретінде қоғам мен мемлекеттің ең қолайлы ұзақ мерзімді мүддесінде әрекет етуге және азаматтардың өмір сүру сапасын арттыруға, мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуы мен экологиялық тұрақтылығына оң үлес қосуға ұмтылады. Банк өзіне қатысты жауапты қаржыландыру саласындағы қызметтің негізгі бағыттарын белгіледі:
 - климаттық тәуекелдерді толық бағалауды қамтамасыз ету және олардың кредит портфеліне әсерін азайту;
 - тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге оң әсер ететін қызмет түрлері мен жобаларды қаржыландыру;
 - тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге қайшы келетін қызмет түрлері мен жобаларды қаржыландыруды біртіндеп қысқарту.

6. Қызметті жүзеге асыру кезінде Банк жауапты инвестициялаудың алты қағидатын басшылыққа алады:
 - 1) ESG мәселелерін инвестициялық талдау және шешім қабылдау процестеріне қосу;
 - 2) ESG сұрақтарын стратегия мен практикалық қызметке қосу;
 - 3) инвестицияларды алушылардан экологиялық, әлеуметтік проблемалар және басқару мәселелері туралы ақпаратты тиісті дәрежеде ашуды талап етуге;
 - 4) Инвестициялық сектор аясында жауапты қаржыландыру қағидаттарын қабылдауға және жүзеге асыруға жәрдемдесу;
 - 5) жауапты қаржыландыру қағидаттарын жүзеге асырудың тиімділігін арттыру;
 - 6) жауапты қаржыландыру қағидаттарын жүзеге асыру жоспарындағы қызмет және қол жеткізілген прогресс туралы хабарлауға міндетті.
7. Банк келесі міндеттер мен бастамаларды кезең кезеңімен іске асыру арқылы жауапты қаржыландыру саласындағы мақсаттарға қол жеткізу үшін кешенді тәсілді қолданады:
 - 1) қызметтің қолайсыз түрлерін, жобалардың түрлерін және бизнесті жүргізу практикасын белгілеу;
 - 2) Жасыл экономикаға қатысты банк үшін негізгі салалар мен жобаларды белгілеу;
 - 3) тұрақты банк өнімдерін іске қосу және/немесе дамыту;
 - 4) ұлттық және халықаралық таксономия талаптарының негізінде жасыл кредиттеуге қатысты ішкі процестерді құру;
 - 5) кредиттік процеске ESG қағидаттарына сәйкестігі тұрғысынан қарыз алушылар мен жобаларды бағалау құралдарын енгізу;
 - 6) жауапты қаржыландыру саласындағы мақсаттарды белгілеу (оның ішінде: жасыл кредиттер портфелін қалыптастыру);
 - 7) Банктің жасыл кредиттеуді қолдауға бағытталған мемлекеттік қолдау бағдарламаларына қатысуын кеңейту.

3. Жауапты қаржыландыруды басқару жүйесі

8. Жауапты қаржыландыруды басқару жүйесі корпоративтік қарыз алушылар мен жобалардың жауапты қаржыландыру қағидаттарына (бұдан әрі – ESG-қағидаттарға) сәйкестігін бағалауды көздейді. Банк ESG қағидаттарына сәйкес келмеу бойынша бес деңгейін белгілейді: төменгі, төмендетілген, орташа, жоғары, дағдарыстық.
9. Банк корпоративтік қарыз алушылар мен ESG жобаларының қарыз алушының бизнес сегментіне тиесілігін және оның банк алдындағы міндеттемелерінің мөлшері бойынша материалдық шекті ескере отырып, қағидаттарға сәйкестігін бағалауды жүзеге асырады. Материалдың шекті мәндерін Тұрақты даму комитеті белгілейді.

3.1. ESG қағидаттарына сәйкестікті бағалау құралдары мен процедуралары

10. Бағалаудың негізгі құралдары ретінде Банк төмендегілерді белгілейді:
 - 1) **Exclusion list** – Саясаттың 1-қосымшасына сәйкес, мұндай қызмет түрлерін қаржыландырудан бас тарта отырып, Қарыз алушының өз қызметі мен ол қолданатын практикалардың қолайсыз қызмет түрлерінің тізіміне сәйкестігін тексеру. Барлық корпоративтік қарыз алушылар тексерілуі тиіс.
 - 2) **Өзін-өзі декларациялау** – қарыз алушының сауалнаманы оның қызмет түріне қарай толтыруы, оның аясында тандалған жауаптар негізінде қарыз алушының климаттық

тәуекелдерге ұшырауы, сондай-ақ қарыз алушының қызметіндегі экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару факторларының маңыздылығы белгіленеді. Корпоративтік қарыз алушылар материалдық шекті ескере отырып тексерілуі тиіс.

3) ESG-скоринг – қарыз алушының климаттық тәуекелдерге ұшырауын және оның қызметіндегі экологиялық ықпал, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару сияқты тұрақты даму факторларының маңыздылығын, ол қабылдайтын барынша азайту шаралары мен бейімделу бастамаларын ескере отырып және верификацияланатын деректер мен мәліметтер негізінде сараланған бағалау. Корпоративтік қарыз алушылар материалдық шекті ескере отырып тексерілуі тиіс.

4) жобаны бағалау құралы – жасыл және әлеуметтік таксономия критерийлеріне сәйкес Басқару практикасы мен жалпы мәліметтерді және жобаның оң әсерін бағалауды қоса алғанда, жобаны іске асыру тәуекелдерін бағалау. Корпоративтік қарыз алушылар материалдық шекті ескере отырып тексерілуі тиіс.

5) Таксономияға сәйкестікті бағалау құралы – шағын, орта және ірі кредиттердің жасыл немесе әлеуметтік таксономия критерийлеріне сәйкестігін тексеру. Корпоративтік қарыз алушылар материалдық шекті ескере отырып тексерілуі тиіс.

11. Бағалау нәтижесі қарыз алушыға және/немесе жобаға ESG-қағидаттарына сәйкессіздік деңгейін беру болып табылады, ол келесі санаттардың біріне байланысты болады: төмен, төмендетілген, орташа, жоғары, дағдарыстық.
12. Банк ішкі тәртіпке және «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың кредиттеу және кредиттік тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес ESG-қағидаттарына сәйкес келмеу деңгейі төмен және төмендетілген қарыз алушыларды және/немесе жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырады. ESG-қағидаттарына сәйкессіздік деңгейін қайта бағалау жылына кемінде 1 рет жүзеге асырылады.
13. Қарыз алушыларды және/немесе ESG-қағидаттарына сәйкессіздіктің орташа, жоғары және дағдарыстық деңгейі бар жобаларды қаржыландыру төмендегі мәселелерге қатысты терең талдау (стандартты ішкі тәртіптен басқа) жүргізуді ескере отырып, жүзеге асырылады:
 - қосымша ковенанттарды анықтау;
 - бейімделу бастамаларын енгізу бойынша жол картасын әзірлеу;
 - Климаттық тәуекелдерге ұшырауды азайту шараларын енгізу.
14. ESG-қағидаттарына сәйкессіздік деңгейін қайта бағалау қарыз алушылар және / немесе деңгейі орташа және жоғары жобалар бойынша – 6 айда 1 рет, дағдарыстық деңгейі бойынша – 3 айда 1 рет жүзеге асырылады.

3.2. Жауапты қаржыландыруды басқарудың ұйымдастырушылық құрылымы

15. Банкте кредиттеуге байланысты өкілеттіктерді алқалы органдар мен құрылымдық бөлімшелер арасында бөлетін жауапты қаржыландыруды басқарудың көп деңгейлі құрылымы қарастырылған:
 - 1) Банктің Директорлар кеңесі;
 - 2) Директорлар кеңесі жанындағы комитеттер: Тұрақты даму комитеті, Директорлар кеңесінің кредиттік комитеті;
 - 3) Банк Басқармасы;
 - 4) Басқарма жанындағы комитеттер: Тәуекелдерді басқару комитеті, Бас кредиттік комитет, Шағын кредиттік комитет, өкілетті топтар;
 - 5) Шешім қабылдаудың автоматтандырылған жүйесі;
 - 6) Банктің тұрақты даму қағидаттарына сәйкестігіне бағытталған қызметті ұйымдастыруға және үйлестіруге жауапты банк бөлімшелері: Тәуекел-менеджменті орталығы, Тұрақты даму дирекциясы (ESG);
 - 7) Жауапты қаржыландыру процестеріне тартылған банк бөлімшелері: Корпоративтік бизнес блогы, Шағын бизнес блогы, Кредиттік тәуекелдерді бағалау орталығы.

16. Кредиттік комитеттер және шешімдер қабылдаудың автоматтандырылған жүйесі директорлар Кеңесі ұсынған өкілеттік лимиттері аясында Қарыз алушының ESG-қағидаттарына сәйкестігін бағалау нәтижелерін ескере отырып, материалдық шекті мәндерге сәйкес қаржыландыру бойынша шешімдер қабылдайды.
17. Қарыз алушылардың ESG-қағидаттарына сәйкес келмеу деңгейіне байланысты Банк кредиттік шешімдер қабылдау кезінде келесі тәсілдерді қолданады:
 - қолайсыз қызмет түрлерін қаржыландырудан бас тарту;
 - клиенттің төмендету бойынша тиісті міндеттемелерінсіз ESG-қағидаттарына сәйкессіздіктің анықталған жоғары немесе дағдарыстық деңгейі жағдайында шешім қабылдау деңгейін арттыру;
 - ерекше талаптар есебінен және тұрақты кредиттік және банктік емес ESG-өнімдерін ұсыну арқылы клиенттер тарапынан тұрақты даму тәжірибесінің әсерін төмендетуді және енгізуді ынталандыру.

4. Тұрақты кредиттік өнімдер

18. Банктің қызметі тұрақты кредиттік өнімдерді кезең-кезеңімен енгізуді және дамытуды көздейді. Өнімдердің осы санатына қарыз беру бойынша келесі өнімдер кіреді:
 - 1) Жасыл кредиттік өнім – қолданыстағы табиғи ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, қоршаған ортаға теріс әсер ету деңгейін төмендетуге, энергия тиімділігін, энергия үнемдеуді арттыруға, климаттың өзгеруінің салдарын жұмсартуға немесе климаттың өзгеруіне бейімделуге бағытталған жобаларды қаржыландыруға бағытталған нысаналы кредиттік өнім. Бұл жобалар жасыл жобалардың ұлттық таксономиясына сәйкес келеді («жасыл» облигациялар және «жасыл» кредиттер арқылы қаржыландыруға тиісті «жасыл» жобалардың жіктелуін (таксономиясын) бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы № 996 Қаулысы). Осы жобалардың жоғарғы деңгейлі санаттары Саясаттың 1-7 тармақшаларында, 19-тармақта көрсетілген
 - 2) Өтпелі кредиттік өнім – қолданыстағы табиғи ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, қоршаған ортаға теріс әсер ету деңгейін төмендетуге, энергия тиімділігін, энергия үнемдеуді арттыруға, климаттың өзгеруінің салдарын жұмсартуға немесе климаттың өзгеруіне бейімделуге бағытталған жобаларды қаржыландыруды көздейтін нысаналы кредиттік өнім. Бұл жобалар жасыл жобалардың ұлттық таксономиясына сәйкес келмейді, бірақ қолданыстағы табиғи ресурстарды пайдалану тиімділігі, қоршаған ортаға теріс әсер ету деңгейін төмендету, энергия тиімділігін арттыру, энергия үнемдеу, климаттың өзгеруін азайту немесе климаттың өзгеруіне бейімделу саласында оң нәтижеге қол жеткізуге ықпал етеді. Жобалардың жоғарғы деңгейлі санаттары Саясаттың 19-тармағында көрсетілген.
 - 3) Әлеуметтік кредиттік өнім – қолжетімді және жайлы тұрғын үймен және өзге де бағыттармен қамтамасыз етіле отырып, денсаулық сақтау, білім беру, спорт, мәдениет және өнер объектілерін / жүйесін дамытуға байланысты жобаларды қаржыландыру. Бұл жобалар әлеуметтік жобалардың ұлттық таксономиясы бекітілгеннен кейін, әлеуметтік жобалардың ұлттық таксономиясына сәйкес келеді, әлеуметтік жобалардың ұлттық таксономиясы бекітілгенге дейін – ICMA әлеуметтік облигациялар (Social Bond Principles) қағидаттарында көрсетілген қаражатты пайдалану критерийлеріне сәйкес келеді;
 - 4) GEFF жасыл қаржыландыру бағдарламасы – Еуропалық қайта құру және даму банкінің кредиттеу бағдарламасы бойынша қаржыландыру – «GEFF бағдарламасы – жасыл технологияларды қаржыландыру»;
 - 5) Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге байланысты кредиттік өнім (Sustainability-Linked Loan) – қарыз алушының кредиттік шарттың талаптарында белгіленген тұрақты даму саласындағы көрсеткіштерге қол жеткізуін көздейтін нысаналы емес кредиттік өнім.

19. Жасыл және/немесе өтпелі жобалардың тізбесі келесі жобалардың жоғарғы деңгейлі санаттарының тізбесін қамтиды:
- 1) жаңартылатын энергия (сатып алуға қаржыландыру: жаңартылатын энергияны пайдалана отырып сутегі өндіретін қондырғылар; жел, күн, геотермалдық энергия, гидроэнергия және биоэнергия өндіруге арналған жабдықтар; іске қосу үшін жұмыстардың/көрсетілетін қызметтердің басқа түрлерін орнату және сатып алу);
 - 2) энергия тиімділігі (іске асырылуы қолданыстағы және салынып жатқан өнеркәсіптік объектілердің энергия тиімділігін арттыруға, бюджеттік және коммуналдық сектордағы энергия тиімділігін арттыруға бағытталған жобаларға, энергия тиімді ғимараттарға, құрылыстар мен құрылыстарға қарыз қаражатын беру);
 - 3) жасыл ғимараттар («жасыл» ғимараттардың, ілеспе жүйелер мен құрылыс материалдарының құрылысын қаржыландыру, «жасыл» инфрақұрылым);
 - 4) ластануды алдын алу және бақылау (ауа, топырақ сапасын жақсартуға бағытталған жобаларға қаржыландыру);
 - 5) су мен қалдықтарды орнықты пайдалану (су мен су үнемдеуді, қалдықтар мен сарқынды суларды орнықты пайдалануға қарыз қаражатын беру, ресурстарды сақтау және қалпына келтіру);
 - 6) тұрақты ауыл шаруашылығы, жерді пайдалану, орман шаруашылығы, биоалуантүрлілікті сақтау және экологиялық туризм;
 - 7) таза көлік («таза» көлікті, төмен көміртекті көлік құралдарын, «таза» көліктік ақпараттық-коммуникациялық технологияларды сатып алуға қаржыландыру);
 - 8) климаттың өзгеруінің салдарын жеңілдету (атмосфераға шығарылатын парниктік газдардың мөлшерін азайтуға немесе осы газдарды атмосферадан шығаруға бағытталған жобаларды қаржыландыру);
 - 9) климаттың өзгеруіне бейімделу (нақты немесе күтілетін климаттық өзгерістерден осалдықты төмендетуге бағытталған, бұл ретте жағымсыз экологиялық және/немесе әлеуметтік әсерлері жоқ жобаларды қаржыландыру);
 - 10) тұйық цикл экономикасына көшу (қалдықтармен жұмыс істеудің тұйық жүйесін және қайталама шикізаттан өнім өндіруді көздейтін жобаларды қаржыландыру).
20. Стандартты кредиттік өнімдер аясында корпоративтік қарыз алушыларды қаржыландыру талаптары экологиялық, әлеуметтік және/немесе басқарушылық қаржылық емес параметрлерді жақсарту (ағымдағы мәндерге қатысты) бойынша талаптармен, нысаналы қаржыландыру бойынша талаптармен немесе тұрақты даму көрсеткіштеріне қол жеткізу бойынша талаптармен толықтырылуы мүмкін. Бұл талаптар тұрақсыздық айыбы немесе өзгермелі пайыздық мөлшерлеме параметрі түрінде қаржыландыру шартына енгізіледі.

5. Жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілік

21. Жауапты қаржыландыру қағидаттарын іске асыруға қатысты Банктің қызметін және қол жеткізілген прогресті бағалау мақсатында кредиттік портфельге бақылау және мониторинг жүргізіліп, климаттың өзгеруіне байланысты (өтпелі және іс жүзіндегі) тәуекелдердің қысқа, орта және ұзақ мерзімді перспективада Банктің кредиттік қызметіне әсерін бағалау үшін пайдаланылатын сандық көрсеткіштер бойынша ақпаратты Банктің Директорлар кеңесіне тұрақты негізде тапсырылуын қамтамасыз ететін басқарушылық есептілікті дайындау жүзеге асырылады.
22. Жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілік көрсеткіштерінің тізбесі банктерге және басқа қаржы ұйымдарына арналған экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару (Environmental, Social and Corporate Governance, ESG) саласындағы ақпаратты ашу жөніндегі

нұсқаулықта көрсетілген Агенттіктің талаптарына сәйкес, сондай-ақ Агенттік Төрағасының 28.04.2023 ж. № 291 бұйрығымен бекітілген Қаржылық емес ақпаратты ашу жөніндегі халықаралық стандарттарды (GRI) ескере отырып, ақпаратты ашуды көздейді.

23. Тұрақты даму комитеті:

- жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілік көрсеткіштерінің тізбесін, оларды Банкке жауапты қаржыландыру практикасын енгізу кезеңін ескере отырып, Директорлар кеңесіне ұсынудың форматы мен кезеңділігін;
- басқарушылық есептілікті дайындау үшін ақпарат беруге жауапты Банк бөлімшелерін белгілейді.

24. Жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілік көрсеткіштерін жинақтауға және оны Тұрақты даму комитеті мен Директорлар кеңесіне ұсынуға жауапты бөлімше Тұрақты даму дирекциясы ESG болып табылады.

25. Директорлар кеңесі, Тұрақты даму комитеті жауапты қаржыландыру бойынша басқарушылық есептілікті қарастырады және қарастыру нәтижелері бойынша жауапты қаржыландыру қағидаттарын жүзеге асырудың тиімділігін арттыруды қамтамасыз етуге байланысты шешімдер қабылдай алады.

6. Қорытынды қағидалар

26. Осы Саясаттың ережелерін бұзғаны үшін Банктің жұмыскерлері ҚР заңнамасына және Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жауап береді.
27. Осы Саясаттың қағидалары бөлімшелердің қызмет саласы мен жауапкершілігін ескере отырып, банктің ішкі нормативтік құжаттарында нақтылануы мүмкін.
28. Банк осы саясатты заңнамадағы өзгерістерді және халықаралық және ұлттық практикада орнықты даму саласындағы жаңа стандарттардың пайда болуын ескере отырып, сондай-ақ Банктің орнықты қызметі практикаларының дамуын ескере отырып жетілдіретін болады.
29. Саясатты Банктің Директорлар кеңесі бекітеді.
30. Саясат кемінде үш жылда бір рет қайта қарастырылуы тиіс. Саясатты қайта қарастыру және жаңарту үшін Тұрақты даму дирекциясы (ESG) жауапты бөлім болып табылады.

1-қосымша. Жобалардың түрлері мен бизнесті жүргізу практикаларының тізбесі

(Exclusion list)

Банк қоғам үшін елеулі теріс экологиялық және/немесе әлеуметтік салдары болуы мүмкін салаларды және кейбір қызмет түрлерін қаржыландыруды шектейді:

1. Қаржыландыру үшін қолайсыз қызмет түрлері:

1) ҚР заңдары мен ережелеріне, халықаралық конвенциялар мен келісімдерге сәйкес заңсыз деп саналатын кез келген өнімді немесе қызметті өндіру немесе сату;

2) қару мен әскери құрал-жабдықтарды (оның ішінде: ядролық, биологиялық, химиялық қару, жаяу әскерге қарсы миналар мен кластерлік бомбалар) өндіру немесе сату;

3) қаруды ғарыш кеңістігіне орналастыру, ғарыш объектілеріне қатысты күш қолдану немесе күшпен қорқыту;

4) субмаринаны бөлшектеу қалдықтарын (мысалы, ядролық реакторларды) көму;

5) өсімін молайту мақсатында адамды клондау;

6) теңіздегі қарақшылық;

7) порнография / жезөкшелік

2. Бизнесті жүргізудің келесі практикалары анықталған қаржыландыру үшін қолайсыз қызмет:

1) жұмысқа қабылдау үшін ең төменгі жасты сақтамау немесе балалар еңбегін қолдану

2) мәжбүрлі еңбек және құлдық

3) кез келген түрдегі шахталарда жерасты жұмыстарында әйелдердің еңбегін қолдану;

4) адам құқықтары, еңбек қатынастары, экология немесе басқару саласындағы қайшылықтар

5) табиғатты қорғау құндылығы жоғары учаскелерді бұзу.

3. Халықаралық заңдарға сәйкес Биоалуантүрлілікті, тарихи немесе маңызды өмір сүру аймағын немесе табиғи/мәдени мұраны бұзатын жобаларды қаржыландыруға жол берілмейді.

Тұрақты қызмет практикасының дамуына қарай Банк қаржыландыру үшін қолайсыз қызмет түрлерінің тізбесін кезең-кезеңімен кеңейтетін болады.

2-қосымша. Терминдер мен қысқартулардың анықтамасы

Агенттік – Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту жөніндегі агенттігі

Жасыл инфрақұрылым – қалалық және ауылдық аумақтарға біріктірілген стратегиялық жоспарланған табиғи аумақтар желісі, оның негізгі мақсаттарының бірі биоалуантүрлілік пен экологияны сақтау болып табылады

Жасыл ғимараттар – құрылыс процесінде және пайдалану кезінде ресурстарды тұтынуды азайту және қоршаған ортаға минималды әсер ету үшін салынған немесе қалпына келтірілген ғимараттар

Жасыл кредиттер – жасыл жобаларды іске асыруды қаржыландыруға бағытталған нысаналы қарыздар

Жасыл жобалар – қолданыстағы табиғи ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, қоршаған ортаға теріс әсер ету деңгейін төмендетуге, энергия тиімділігін арттыруға, энергия үнемдеуге, климаттың

өзгеруінің салдарын азайтуға және климаттың өзгеруіне бейімделуге бағытталған бекітілген жіктеу (таксономия) негізінде белгіленген жобалар

Жасыл қаржыландыру – жасыл жобаларды іске асыруға бағытталған және қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау бойынша уәкілетті орган белгілеген жасыл облигациялар, жасыл кредиттер және өзге қаржы құралдары сияқты құралдар арқылы тартылатын инвестициялар

Климаттық тәуекелдер – климаттың өзгеруі (физикалық тәуекелдер) немесе оның салдарын азайту шаралары (өтпелі тәуекелдер) салдарынан туындауы мүмкін ықтимал тәуекелдер

БҰҰ – Біріккен Ұлттар Ұйымы; мақсаты халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті қолдау және нығайту, сондай-ақ мемлекеттер арасындағы ынтымақтастықты дамыту болып табылатын халықаралық ұйым

Жауапты қаржыландыру – қаржыландырылатын жобалармен және клиенттермен байланысты экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді Банкінің кредиттік қызметіне есепке алу және осы тәуекелдерді басқару үшін барабар жүйелерді құру, сондай-ақ әлеуметтік және экологиялық маңызы бар жобаларды қаржыландыру.

ҚР – Қазақстан Республикасы

Өтпелі тәуекелдер – төмен көміртекті экономикаға көшуге байланысты тәуекелдер

Көміртегі ізі – адамның немесе кәсіпорынның белгілі бір әрекетінен пайда болған парниктік газдар шығарындыларының мөлшері

Тұрақты кредит өнімдері – тұтынушылардың әсерін азайтуды және тұрақты даму тәжірибесін енгізуді ынталандыратын кредитөнімдері

Физикалық тәуекелдер – климаттың өзгеруіне байланысты туындайтын табиғи құбылыстармен байланысты тәуекелдер

Тұрақты даму мақсаттары – кедейлік пен қайыршылықты жоюға, теңсіздік пен әділетсіздікпен күресуге, планетаны қорғауға және бүкіл халық үшін бейбітшілік пен өркендеуді қамтамасыз етуге бағытталған жаһандық қабылданған мақсаттар

ESG (Environmental, Social, Governance) – шешімдер қабылдау кезінде келесі факторларды бағалауды көздейтін қаржыландыруды, инвестициялауды және өзге де қызметті жүзеге асыру кезіндегі Банктің тәсілдері:

- Банктің Қоршаған ортаны қорғаудағы және жаһандық және ұлттық климаттық күн тәртібіндегі рөлін белгілейтін экологиялық және климаттық факторлар;

- қызметкерлермен, жеткізушілермен, клиенттермен және қоғаммен қарым-қатынас тәсілдерін белгілейтін әлеуметтік факторлар;

- Банкке басшылықты жүзеге асыруға, басшылардың еңбегіне ақы төлеуге, аудитке, ішкі бақылауға және акционерлердің құқықтарына қатысты басқару тәсілдерін көрсететін корпоративтік басқару факторлары.

GRI – Жаһандық есеп беру бастамасының тұрақты дамуы туралы есеп беру бойынша нұсқаулық (Global Reporting Initiative)